

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.

Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,— Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.

Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.

Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.

Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 17 Juli.

BERICHT.

Van af heden is het bureau der redactie niet meer gevestigd op Pietermaai, Plein Concordia, N°. 129, maar aan de Overzijde, Waterkant, N°. 223, het bureau der administratie blijft echter op Pietermaai. Beleefdelyk verzoeken wij derhalve onzen abonneenten, medewerkers, correspondenten en den heeren redacteurs op wier couranten wij zijn ingeteekend, of met wie wij ruil drijven, op deze verandering te willen letten.

DE REDACTIE.

Rectificatie.

In ons verslag over de publieke behandeling der begroting in den kolonialen raad is een kleine onnauwkeurigheid geslopen. In de vierde kolom, eerste alinea schreven wij: De Heer C. STATUS MULLER meent de aandacht der leden er op te moeten vestigen, dat de nieuwe belastingwet door Holland den Gouverneur in de pen was gegeven. Deze mededeeling is eenigszins onjuist de heer C. STATUS MULLER heeft dit niet gezegd, voor de belastingwet in 't bijzonder, wel voor de nieuwe posten in 't algemeen. Wij zijn den heer STATUS MULLER dankbaar voor zijn aanmerking, omdat wij er ons steeds op toelieden zoo correct mogelijk de gesproken woorden weer te geven. Zoolang wij nog geen stenografisch verslag leveren, kunnen wij moeilijk de woorden letterlijk weergeven, maar zullen ons steeds beijveren den zin der woorden zoo getrouw mogelijk mede te deelen.

DE REDACTIE.

Feuilleton.

EEN AANDOENLIJK BEZOEK.

Dat bezoek werd verleden jaar gebracht aan het uitgestrekt melaatschen-lazaret van Agua de Dios (Colombia) door Don Albera, den vertegenwoordiger van Don Rua, generaal overste der Salesianen. Bijna drie jaren achtereen was Don Albera op reis, om op last van zijn Overste alle Salesiaansche stichtingen buiten Europa tot in Patagonië toe te bezoeken. Ook hier bezocht hij verleden jaar het Weeshuis op Santa Rosa, komende van Colombia. In die Republiek had hij lang vertoefd, vooral het reusachtig groote lazaret van Agua de Dios, door Salesianen bestuurd, had hem getrokken, zoodat zijn tijd begon te presseeren. Op zekeren dag zegt hij tot den hoofdredacteur van het gesticht, (dien wij verder het woord geven): „Pater, mor-

LANDBOUW-ORGANISATIE

DOOR MIDDEL VAN

RAIFFEISEN-BANKEN.

I.

Op het einde van de Aprilvergadering van de „Curaçaosche Maatschappij van Landbouw, etc.” werd door den Hooged. Gestr. Heer Gouverneur het nut betoogd der LANDBOUW-LEENDANKEN, met name der RAIFFEISENKASSEN, door voorlezing van een gedeelte der statuten.

Naar de uitingen, die wij van verschillende zijden opvingen, te oordeelen, gelooven wij niet, dat de openbare meening op Curaçao gunstig voor deze leenbanken gestemd is. Maar eveneens betwijfelen wij ten sterkste, of men het juiste specifieke kenmerk, dat deze RAIFFEISENBANKEN van andere leen- of voorschot- of deposito-banken onderscheidt, begrepen heeft. Wij rekenen het daarom niet zonder nut, een korte geschiedenis van het ontstaan en de voornaamste bepalingen dezer instelling in ons blad een plaats te geven, om later ter gelegener tijd de vraag te behandelen, of RAIFFEISENKASSEN ook voor onze kolonie mogelijk en zoo ja, ook nuttig en noodzakelijk zijn.

GESCHIEDENIS VAN DE OPKOMST EN ONTWIKKELING DER LEENBANKEN.

De verdienstelijke man, die zich door de stichting der Landbouw-leenbank de danbaarheid van alle landbouwers heeft verworven is: *Frederik Willem Raiffeisen*.

Hij werd den 30 Maart 1818 te Hamm a/Sieg in de Rijnprovincie uit protestantsche ouders geboren en was achtereenvolgens burgemeester van Weijerbüsch, Flammersfeld en Heddesdorf.

De eerste vereeniging door hem in den winter van 1847—48 gesticht te Weijerbüsch, had ten doel den treurigen toestand zijner gemeentenaren,

gen vroeg moeten wij vertrekken, want over twee dagen moet ik in Bogotá zijn. Ik ben al twee maanden in Colombia en moet nu speed maken met mijn werk.” Wij maakten alles gereed voor de reis en 's morgens 5 ure na de H. Mis gelezen te hebben, stonden wij met ons drieën klaar om te vertrekken.

Maar wij hadden buiten den waard gerekend. Om 6 ure had men ons nog niet de muilen gebracht, die ons naar Bogotá moesten brengen, ook niet om 7 ure. Het sloeg 8, 9, 10 ure en er was niets van de muilen te zien. Van tijd tot tijd verscheen iemand doch telkens met een ontwijkend antwoord over de lastdieren. Later vernamen wij, dat het niets anders dan een pyramidale goed bestudeerde leugen om bestwil was geweest om ons nog langer in Agua de Dios te houden. Inderdaad tegen 12 ure verscheen eene commissie, gevormd uit de notabelen van het Lazaret, Don Albera verzoekend, om, nu hij toch niet meer kon vertrekken naar Bogotá, de vriendelijke uitnoodiging

veroorzaakt door een herhaald mislukken van den oogst, te verzachten. Men kocht in 't groot de dagelijksche levensbehoeften in en gaf die zonder winst aan den kleinen landbouwer over.

Dat was de zoogenaamde „Consumereen” (Vereeniging tot aankoop van levensbehoeften).

Na eenige jaren als burgemeester overgeplaatst naar Flammersfeld, riep hij daar in 't leven „De Flammersfeldsche Vereeniging tot ondersteuning van onbemiddelde landbouwers.”

Te Flammersfeld bestond het volgende misbruik:

De handelaar (gewoonlijk was hij een weekeraar) bracht, zonder betaling te vorderen, het vee bij den boer op stal. Hij gaf het terleen, maar altijd onder voorwaarde, dat hij er ander voor in de plaats kon stellen, wanneer hij dit goedvond. Zóó hield de weekeraar steeds den boer onder zijne macht en maakte daarvan op allerlei wijze misbruik.

Dit misbruik uit te roeien was het doel wat Raiffeisen met zijne vereeniging poogde. Hiertoe leverde de vereeniging in den beginne, zelf ~~het aan den boer, maar om de vele bezwaren hieraan verbonden, zag men er van af en bepaalde zich er toe den boeren het noodige geld tot den aankoop van vee te bezorgen.~~

Nog eens stichtte de onvermoeide Raiffeisen een nieuwe vereeniging: „de Weldadigheidsvereeniging” te Heddesdorf, van welke plaats hij intusschen burgemeester benoemd was. Deze instelling hield zich in 't eerst, behalve met het verschaffen van 't noodige vee, nog met allerlei werken van weldadigheid bezig. Spoedig echter bleek het, dat zooveel verschillende doeleinden in één en dezelfde vereeniging, niet wel bereikbaar waren.

Dientengevolge loste zich in 1864 de „Wohltätigkeits-Verein” op en trad daarvoor in de plaats de „Heddesdorfsche Leenbank”, welke zich er toe bepaalde aan inwoners, die voor crediet vatbaar en het waardig waren te gelegener tijd voorschotten te

der geheele bevolking van de melaatschen-kolonie wel te willen aannemen, nog een bezoek te brengen aan het melaatschen-weeshuis. Wij ontlastten ons van het reiscostuum en begaven ons er heen om de ongelukkigen niet te leur te stellen. Wat een aangename verrassing! De 120 soldaten van de gouvernementswacht met hunne officieren allen in volle tenue wachtten ons bij den ingang en presenteerden de wapens bij het voorbijgaan des vertegenwoordigers van Don Rua. De gevel van het Weeshuis was overvloedig versierd met groen en vlaggen. Binnen hoorde men een druk gegons, wat de aanwezigheid van een groote menigte verried. Inderdaad, in een zeer groote zaal waren honderden lijdens in afwachting.

Rechts van den ingang stonden meer dan 100 meisjes geschaard, allen kinderen van Maria, met de medaille om den hals, links even zooveel jongens van de congregatie van den H. Aloysius en de Zondagschool ook met hunne medailles. Achter hen het muziekkorps, allen melaatschen. Midden in

geven en hun aldus den weg naar den weekeraar te besparen.

De verspreiding van Raiffeisen-leenbanken naar het model van Heddesdorf ging aanvankelijk uiterst langzaam.

Eerst moest het wantrouwen, dat de boerenbevolking (en zij niet alleen!) koestert tegen alles wat „nieuw” is, worden overwonnen. En vervolgens moest langzamerhand de vrees worden weggenomen, welke „de hoofdelijke aansprakelijkheid” (waarover later) den eenvoudigen lieden inboezemde.

Intusschen was toch, ondanks de hardnekkige tegenwerking der weekeraars, in het jaar 1867 het getal Leenbanken naar het systeem van Raiffeisen in de Rijnprovincie dermate toegenomen, dat men er aan denken mocht ze in onderling verband te vereenigen. En nu ging Raiffeisen den 30 Sept. van dat jaar tot de oprichting eener *Centrale Boerenleenbank* over.

Het doel dezer instelling was, de deelnemende vereenigingen in de gelegenheid te stellen haar overvloedige geld veilig te beleggen en steeds op gemakkelijke wijze geld te bekomen als 't noodig was. Hierdoor was wederom eene groote vraag: „Waar blijven we met het overvloedige kapitaal?” opgelost en een laatste bezwaar tegen de oprichting der leenbanken weggenomen.

In het jaar 1896 — dus 23 jaren later — bestonden er volgens Antoine „Cours d'Economie Sociale” p. 397, in Duitschland *alléén* reeds 3000.

Spoedig ging nu deze Duitse stichting naar alle zijden de grenzen over. Naar Rusland, Oostenrijk, Italië en gelukkig ook naar Nederland.

In de provincie Noord-Brabant alleen zijn volgens den Almanak voor 1902 van den N.-Brab. Christ. Boerenbond, 42 leenbanken aangesloten bij de *Centrale Bank te Eindhoven*. Voegt men hierbij de twee Boerenleenbanken van *Wamel* en *Dreumel* in Gelderland; een in de Provincie Zeeland en 15 in Limburg, dan krijgt men voor de Centrale van Eindhoven een totaal

de zaal stonden twee lange rijen stoelen voor de notabelen van het instituut, rechts voor de vrouwen, links voor de mannen. Ook wederom allen lijdend aan de vreeselijke ziekte. Onder hen merkte men op een Zuster Dominicanes, een Salesiaansch priester en een priester van het diocesis. Achter in de zaal was een verhevenheid, bestemd voor Don Albera, de dienstdoende geestelijkheid en verdere beambten. Langs de muren hingen een menigte inscripties.

Bij het binnentreden van Don Albera staan allen op en groeten hem met een luid applaus, maar vreemd klinkend zooals over het algemeen de stem eens melaatschen is. Het muziekkorps intoneerde een schoone feestcantate en die tweehonderd ongelukkige kinderen zongen zoo aandoenlijk dat bij geen enkel bezoeker de oogen droog bleven.

Daarna werden gesprekken, gedichten, toespraken voorgedragen, allen zoo vol gevoel en smachtende droefheid, dat ik het niet kan beschrijven. Maar daarvan mag ik vooral niet

van 60 aangesloten plaatselijke banken.

Bij Utrecht waren sinds de oprichting, 5 jaargeleden, tot op 12 Juni 1903 officieel aangesloten 62 banken, terwijl nog een tiental weldra als lid zullen zijn aangenomen en de organisatie van meerdere lokale kassen in voorbereiding is. Meer en meer breidt de Raiffeisensche Coöperatie zich uit en in de laatste tijden ook zeer in Protestantsche streken.

OVER DE INRICHTING EENER BOEREN-LEENBANK.

Na hare geschiedenis gegeven te hebben zullen wij thans trachten de inrichting der Landbouwleenbank te beschrijven.

Raiffeisen zelf geeft als *grondslag* zijner banken vooral de volgende hoofdpunten aan:

1. De kring, binnen welke de bank hare werkzaamheid uitoefent, mag zich slechts zoover uitstrekken, dat een persoonlijke kennis der leden onderling mogelijk is; dus in den regel niet verder dan eene Parochie of burgerlijke Gemeente.

2. Wat het *UITLEENEN* van geld betreft, moet men, overeenkomstig de statuten, het volgende in 't oog houden:

a. Alleen zij, die *lid* zijn der Leenbank kunnen voorschotten krijgen.

b. De algemeene vergadering der leden bepaalt het maximum (de hoogste som) boven welk geen voorschot mag worden gegeven.

c. Bij het toestaan van voorschotten moet niet slechts de financiële zekerheid, maar ook het moreele en huishoudelijk gebruik, dat men van de voorschotten maakt in het oog worden gehouden.

d. De voorschotten worden niet alleen voor korten tijd, maar, naar gelang van omstandigheden, ook voor meerdere jaren gegeven, altijd echter onder verplichting van voortdurende aflossing. (Amortisatie).

3. Het bestuur is kosteloos, wijl alle posten, met uitzondering van het ambt van kassier, eereposten zijn. De kassier is geen lid van het Bestuur.

4. De winst, welke tengevolge van het verschil tusschen den rentevoet van inleggelden en voorschotten, gemaakt wordt, wordt niet onder de leden verdeeld, maar dient ter vorming van een reserve-fonds tot dekking van mogelijke kleine verliezen,

verzwijgen één voordracht, door een jonge moeder van deftigen stand gehouden, uit naam van alle moeders in het gesticht verpleegd. Op zeker punt van haar welsprekende voordracht begon zij te beschrijven den toestand eener moeder, die zich door de vreeselijke kwaal voelt aangetast. Zij schildert het verloop der dagen, der maanden, waarin de kwaal even snel voortgang maakt als de tijd heensnelt; er is geen twijfel meer, dat zij de melaatschheid heeft en door dodelijke angsten wordt haar ziel gekweld, omdat zij een geliefden echtgenoot heeft en aangebeden kinderen, die zij zal moeten verlaten. Op zekeren vroegen morgen na een nacht van geestelijke marteling, neemt zij haar besluit. Zij kleedt zich zoo goed zij kan, zonder iemand wakker te maken, voorziet zich van eenige mondbehoefden en nadert vóór het vertrek de bedjes, waarin haar lieve kleinen in een rustigen slaap liggen. Zij ziet angstig rond, of men haar ook bespiedt, geeft ieder een zachte kus, liefkoost hen zoo teeder en stil mogelijk om hen niet te doen ontwaken, staart hen bitter weenend aan, drukt hun nog een laatste kus op het voorhoofd en vlucht uit de kamer en daarna uit het huis, maar niet vóór zij met bevende hand deze woorden van haar armen man ter neerschreef: „Ik voel mij reeds sedert eenige maanden door de melaatschheid aangetast en heb geen kracht meer, er tegen te kampen; ik vrees mijn kinderen te besmetten met mijn adem, met mijn liefkozingen en tegenwoordigheid. Vaarwel! Ik vlucht naar Agua de Dios. Volhard en

van een hulpfonds, tot bevordering van den maatschappelijken welstand der leden.

5. De leden der Leenbank zijn *hoofdelijk aansprakelijk voor alle verplichtingen*, welke de bank op zich heeft genomen.

Op deze vijf punten rust de geheele leenbank, gelijk duidelijk zal blijken uit het vervolg.

Het was niet zonder goede redenen, dat Raiffeisen den werkring zijner banken *binnen een kleinen kring* wilde beperkt hebben. Hieraan immers zijn vele voordeelen verbonden.

In een kleine omgeving, als eene *parochie of gemeente van ten hoogste 3000 zielen*, blijft de maatschappelijke toestand van den een voor den ander geen geheim. Het valt daar zeer gemakkelijk de soliditeit van den voorschotnemer en zijn borg en de zedelijke eigenschappen des schuldenaars te beoordeelen. En tevens kan men gemakkelijk nagaan of het geld niet tot slechte of onmaatschappelijke doeleinden zal worden misbruikt. Zóó wordt ook hun, die kleine sommen willen inleggen het sparen gemakkelijk gemakkelijk gemaakt en door den onderlingen omgang der leden, door onderlinge bespreking van belangen, door de opwekking, welke men in de vergaderingen ontvangt, wordt het wantrouwen, dat, helaas, maar al te zeer ook tusschen de landbouwers bestaat, weggenomen.

In plaats van als menschen, die zich zelf genoeg zijn, alléén voor eigen „ik” te zorgen, zal men er weldra toe komen ook aan anderen te denken, die men *zonder eigen schade* gelukkig en welvarend kan maken.

Ofschoon nu, tengevolge dezer regeling, het getal leden eener Leenbank zelden buitengewoon groot zal wezen, kunnen toch niet allen te zamen de vereeniging beesturen. Zij moeten daartoe uit hun midden een *Bestuur* kiezen, een *Raad van Toezicht* en een *Kassier*.

Deze verkiezing geschiedt in de *Algemeene Vergadering* der leden bij meerderheid van stemmen.

(Wordt vervolgd.)

Het Nut van Kunstmest voor den Landbouw.

Onderstaand artikel van KEES WAAS in *De Tijd*, hoewel alleen voor

zorg goed voor de arme kinderen. Zoek hen ten minste vrij te houden van de melaatschheid der ziel, als zij soms de lichamelijke reeds onder de leden hebben. Misschien zullen wij elkander hier op aarde niet meer zien, maar in den Hemel, hoop ik, zal God ons weer vereenigen. Voor het laatst, vaarwel, vaarwel!”

Dit tooneel hoorende beschrijven door iemand, die misschien wel zelf het had doorleefd, scheen het alsof geheel mijn lichaam beefde, een rilling liep door mijn leden en dikke tranen rolden mij uit de oogen. Ik geloof, dat wel bijna allen, die tegenwoordig waren, hetzelfde hebben ondervonden.

Ten minste, toen don Albera opstond, om allen te bedanken, sprak hij verscheiden oogenblikken met stokkende stem, bevende lippen en de grootste aandoening, tot hij op zeker oogenblik door bewogenheid niet meer verder kon en tegen mij zeide: „Och, ga U voor mij verder.” Ik verontschuldigde mij zoo goed ik kon, want na zooveel teedere en droeve aandoeningen, had ik zeker geen volzin kunnen uitbrengen zonder in tranen los te barsten en daarom vond ik het beter te zwijgen.

Ten slotte gaf Don Albera te kennen, dat hij den zegen wilde geven; allen ontvingen dezen geknield. Daarna zeide hij hun met bevende stem: „Vaartwel, wij zullen elkander in den Hemel wederzien!” en zwijsend verlieten wij de plaats, waar wij zoo diep en innig gevoeld hadden, hoe zwaar een kruis de arme melaatschen dragen.....

Holland geschreven en zijn conclusies alleen op Hollandsche cultuurs toepassend, bevat toch in zijn algemeene strekking ook voor den Curaçaoschen landbouw veel leerzaams:

Alle planten hebben voor een normale productie verschillende stoffen noodig, waarvan stikstof, phosphorzuur en kali en soms ook kalk aan de plant in bepaalde vormen moeten worden verstrekt, omdat ze daarvan niet genoeg in den bodem vindt.

Zeker, stalmest bevat stikstof, phosphorzuur en kali. Stalmest is dus in staat de voedende stoffen, benodigd voor 't leven der plant, in den bodem te brengen. Stalmest doet nog meer; hij maakt den stijven grond los, gaar, mul en heeft dit zelfs op den kunstmest vóór: hij verbetert, wat men de „structuur” van den grond noemt.

En toch heeft ook de *kunstmest* bewezen den grond ten zegen te zijn.

In de Meierij van den Bosch had men vroeger, toen kunstmest daar nog bijna onbekend was, lang geen hooi genoeg: we spreken niet over de andere producten. Men moest het elders gaau halen. En nu, — in plaats van twee á drie koeien houdt men er vijf of zes, nu heeft men zelfs op die schrale weiden overvloed van hooi en ook op het bouwland teelt men meer voedergrassen, dank zij den kunstmest.

Het gebeurde vroeger in die streken vaak, dat men zijn winterkoorn niet op tijd zaaien kon, bij gebrek aan mest. Daarvoor is thans geen nood meer. Is de stalmest ontoereikend, men vult hem aan met kunstdito en het graan gaat op tijd in den grond, wat het natuurlijk ten goede komt. Kunstmest stelt ons tevens in staat om gewassen te verbouwen, waarvan de teelt, juist bij gebrek aan het noodige plantenvoedsel, vaak mislukte. Zoo bouwt men tegenwoordig klaver, mangels of wortels, waar dit vroeger geen resultaat had.

Maar niet alleen in de *zandstreken* wordt kunstmest met succes gebruikt, ook op de klei wordt deze meststof veel verwerkt, zoo o. a. in de Betuwe en in 't westen van Noord-Brabant.

Wat heeft kunstmest dan bij stalmest voor?

Voornamelijk deze twee zaken:

1°. Kunstmest bevat de plantvoedende stof in geconcentreerden vorm; 2°. de voedende stof in kunstmest is gemakkelijk door de plant op te nemen.

't Gebeurt soms, dat de bodem alleen behoefte heeft aan één van de drie genoemde voedende bestanddeelen, terwijl de andere in voldoende mate aanwezig zijn. Bezigt men nu stalmest, om het tekort aan te vullen, dan brengt men, behalve de ontbrekende stof, ook de twee andere, waaraan momenteel geen behoefte bestaat, in den grond. Dit nu kan men met kunstmest voorkomen. Heeft de bodem b. v. stikstof noodig, welnu, men brengt stikstof in den grond in den vorm van een die stof bevatenden kunstmest. Evenzoo handelt men, als phosphorzuur of kali ontbreken. Men voorziet dan den grond van phosphorzuur of kali door hem een phosphorzuur- of een kali-bemesting te geven.

Dan kost het brengen van stalmest op den akker, vooral als deze wat ver van de hoeve ligt en alleen langs slechte wegen te bereiken is, verbazend veel tijd, veel arbeid en veel paardevliesch. Dit is bij kunstmest niet het geval, juist omdat kunstmest *haast geheel* meststof is en een baaltje van deze mest de nitwerking heeft van eenige karren stalmest. In 100 K.G. Chili b. v. zit evenveel stikstof als in 3000 K.G. stalmest.

De gemakkelijke oplosbaarheid van kunstmest komt vaak zeer goed te stade bij een gewas, dat slecht staat, dat niet óp wil. Tracht men in zoo'n geval met stalmest de groeikracht te bevorderen, dan kan 't gebeuren, dat 't gewas reeds „overstuur” is,

vóór de voedende bestanddeelen van den mest ter opnemng geschikt zijn. Geeft men echter een kunstmest, dan kunnen de plantjes direct aan tafel, en juist een krachtig maal, spoedig toegediend, behoedt ze tegen verderen achteruitgang.

De stikstofhoudende kunstmeststof, die vooral wordt aangewend, is Chili-salpeter, een zout, dat in Chili in groote hoeveelheden voorkomt en jaarlijks met millioenen kilo's naar Europa wordt overgebracht. Deze meststof werkt vooral op halm en blad, geeft dus kloeke planten. Nu is 't duidelijk, dat een groote plant meer voedsel noodig heeft dan een kleine, en dus planten die alleen met deze stof gemest worden en te weinig phosphorzuur en kali ontvangen, den bodem aan deze laatste zullen uitputten. En dat heeft men dikwijls gedaan. Men strooide Chili en dacht er niet aan, dat de plant nog iets meer behoeft dan stikstof. En als dan later bleek, dat door die onoordeelkundige, eenzijdige wijze van bemesting de grond schraal was geworden als heizand, dan gaf men de schuld aan den kunstmest en men riep: „Kunstmest put den grond uit!” Het was echter niet de schuld van den kunstmest, doch van de weinig verstandige wijze, waarop deze was gebruikt.

Bij suikerbieten is Chili, 200—400 K.G. per H.A., 't best in driemaal te geven: $\frac{1}{3}$ bij het zaaien, $\frac{1}{3}$ bij het eerste schoffelen en $\frac{1}{3}$ na het dunnen, als dus de blijvende planten vrij staan.

Bemest men aardappelen, 100—200 K.G. per H.A., met deze meststof, dan geeft men ze beter in tweemaal, n.l. de eene helft bij het poten en de andere helft, wanneer de planten een handbreed boven den grond staan.

Evenzoo is voor haver, een gewas, dat veel behoefte heeft aan stikstof, een bemesting met Chili 100—200 K.G. per H.A., zeer aan te bevelen, ~~en men geeft de dan, zoals~~ bij de aardappelen, in tweemaal; de eerste helft egt men met het zaaien in, den tweeden keer strooit men als de halmpjes een palm lang zijn.

Dan geeft men nog Chili op de wintergranen als overbemesting in April, indien ze deze inderdaad behoeven, ter hoeveelheid van 100—150 K.G. per H.A. Echter moet men er steeds aan denken, naast Chili altijd phosphorzuurhoudenden en, waar het noodig is, tevens kalimest aan te wenden.

De tweede stof immers, die de plant voor haar leven, haar groei en haar bloei niet missen kan, is het phosphorzuur, welke stof in den vorm van superphosphaat in den handel is. Ook Thomasslakken- en beendermeel bevatten phosphorzuur in voldoende mate, doch deze meststoffen zijn gebleken beter voor zand- en heele licht zavelgronden geëigend te zijn, dan voor zware kleigronden. Super werkt op deze laatste gronden uitstekend.

Wilt gij bieten oogsten met veel suiker, vult dan uw bemesting met stalmest eens aan met super, 350—600 per H.A., die ge vóór het zaaien, nu al onderhand, inegt en ze cult ervaren, wat suikerzoete peetjes ge krijgt.

Ook de aardappelen willen met superphosphaat zeer goed, en dezen geeft men nog wat meer dan bieten, daar ze gewoonlijk minder stalmest krijgen dan de laatste.

Verder gedijen granen zeer goed met super, omdat een graanoogst veel phosphorzuur aan den grond onttrekt en ook voor het weiland is het uitstekend. Deze moeten echter eerst met de kettingeg, vooral als ze mossig zijn, ter opname geschikt worden gemaakt. Worden zoo de weiden van een goede dosis phosphorzuur voorzien, en ook nog van wat stikstof en zoo noodig van kali, dan zullen de veulens, de kalveren en de varkens, die erop grazen, hiervan profiteren: 't zullen dieren worden met een kloek beenderenstel, met forse knoken en de weiden zullen voor

het melkvee overvloedig gras voortbrengen. Afen toe kalken is op veel weiden ook noodig.

De „Dritte im Bunde“, de kali, loont gewoonlijk op kleigronden de kusten niet, maar, waar veel bieten verbouwd worden, die den grond een massa kali onttrekken, die niet voldoende is aangevuld, kan men licht de proef eens nemen, en deze stof in den vorm van patent-kali in den bodem brengen.

„Kijkt uit uw oogen, als ge kunstmest koopt, want de zwendel heeft zich ook op dezen tak van handel geworpen. Koopt altijd coöperatief: daarmee bevoordeelt gij u aanmerkelijk en koopt steeds onder contrôle der Rijksproefstations. Dan krijgt ge waar voor uw geld, welk laatste u in den vorm van meerdere en betere producten van uw grond met woeker zal worden terugbetaald.

Zoo zij het!

IN MEMORIAM.

Zondagnacht ten half twee ure is de Zeereerw. Mère FRANCISCA, algemeene Overste der Eerw. Zusters Franciscanessen binnen onze kolonie, in den ouderdom van 69 jaren zacht en kalm overleden op het pensioonaat „Welgelegen“.

Mère FRANCISCA (in de wereld Mejuffrouw DE BRUIJN) werd geboren te Rozendaal (Noord-Brabant) den 10^{en} October 1834, deed hare religieuze professie in de klooster der E.E. Zusters Franciscanessen aldaar den 10^{en} October 1869. Achtereenvolgens was zij werkzaam in het klooster te Eschen (België), later als tweede Overste van het klooster en Hoofd van het Pensioonaat te Groot-Zundert, daarna als Overste te Bergen-op-Zoom en kwam den 14^{en} September 1884 op Curaçao als Overste van het klooster en Pensioonaat Welgelegen.

Mère FRANCISCA heeft sinds den dag toen zij op Curaçao aankwam, door haar voorzichtige leiding veel goeds tot stand gebracht, het Pensioonaat tot grooten, ongekenen bloei opgevoerd, die eerst in de laatste jaren door de treurige ontwikkelingen in de naburige republieken verminderde.

Maar door haar ziekte en voorbeeldig geduldig lijden heeft zij een gouden kroon op haar verdienstvollen arbeid gezet.

Het broze lichaam kon deze krachtige ziel niet langer gevangen houden; na lang worstelen van zijn boeien bevrijd, vloog haar geest ten hemel naar den God van troost en vergelding. Velen zullen haar gekend hebben in haar werkzame bedrijvigheid, menigeen haar helder oordeel en kalme voorzichtigheid hebben bewonderd, weinigen echter konden gesticht worden door haar krachten moed bij het verduren van wederwaardigheden, omdat zij slechts weinigen liet lezen in de diepste diepte harer ziel en bij de grootste moeilijkheden nog sterk genoeg was, haar lijden te verbergen voor anderen. Hoogst enkelen mochten het voorrecht genieten, haar tijdens haar ziekte te bezoeken. Maar zij allen zijn vol eerbiedige bewondering over haar heldenmoed en kracht, waarmede zij heeft geleden.

Toen haar voorzichtig werd medegedeeld aan welke ziekte zij lijdende was en een toekomst van hevige smarten haar werd geopend, bleef zij kalm en onderworpen aan Gods H. Wil en begon zich dadelijk voor te bereiden om zich ook in dezen strijd heldhaftig te gedragen. Dagerlijks ontving zij het „Brood der sterken“ en als de ondragelijke pijnen haar soms een klacht ontwongen, dan trachtte zij dit te beletten door een vurigen kus op haar kruisbeeld te drukken, dat zij steeds omkneld hield, dan verzocht zij hare medezusters voor haar te bidden, opdat in haar lijden het geduld haar niet begeven mocht. Haar lijdende Verlosser was in alles haar

steun en troost. Bij haar was kracht naar kruis, omdat haar liefde tot het lijden vermeerderde naarmate dit heviger werd.

Moge de eeuwige gloriekrans spoedig haar deel zijn.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Woensdagmorgen heeft in de St. Bernarduskerk te Kralendijk Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS het H. Vormsel toegediend aan 150 kinderen. De kleinen toonden door een bijzondere godsvrucht de hooge betekenis van dit plechtig oogenblik te begrijpen.

Vrijdagmorgen diende Mgr. hetzelfde H. Sacrament toe aan 60 kinderen der parochie van den H. Martinus te Rincon. Ook daar gedroegen allen zich zeer stichtelijk. In beide parochies heeft Z. D. H. visitatie gehouden.

Z. H. de Paus.

De telegrammen, deze week door de *Diario del Comercio* gepubliceerd, luiden hoogst ongunstig. Den 7den Juli heeft Z. H. nog een operatie ondergaan. De toestand was uiterst zwak, men vreesde elk oogenblik het einde.

Blijde verrassing bracht weer een bericht van 9 Juli, dat de gezondheidstoestand aanmerkelijk verbeterd was, en Z. H. het verlangen had te kennen gegeven, weer aan zijne gewone bezigheden te gaan. Maar bijna even spoedig werd weer gemeld, dat Z. H. een zeer slechten nacht had doorgebracht en zich zeer neerslachtig gevoelde.

Volgens latere berichten bleef de toestand hetzelfde, en beschouwde men het einde nabij.

Den 12den Juli kwam een kortstondige lichte verbetering en beschouwde zelfs Dr. LAPPONI, 's Pausen lijfarts, den toestand bevredigend.

Reeds een telegram van den 15den, het laatste tot nu toe ontvangen, deed weer het ergste vreezen: „De toestand des Pausen was dezen morgen zeer slecht. Z. H. liet zijn familie ontbieden en zeide hen, dat hij Donderdag zou sterven.“

Dit laatste is echter tot heden niet bevestigd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Edward Jesurun, Herman Kuien, Paulina Lopez E, Manuela A. de Matey, Gabriel Wever, Hazizi Cecilio Yadhuv.

Een postwissel geadresseerd aan Mad. Lamais.

Niet voor verzending vatbaar twee brieven respectievelijk geadresseerd aan: Hinasio Sentiago en Herman Daal para Maria Daal, coral de la sociedad.

Havennieuws.

H. Ms. de Ruyter, de vorige maand van hier naar Bermuda vertrokken, is, gelijk blijkt, in Newport News gaan dokken, waar de officieren bijzonder geféteerd zijn. Donderdagmorgen is de boot weer in onze haven teruggekeerd, na onderweg nog St. Thomas te hebben aangedaan, waar ook de *Suriname* zich bevond, die vandaar uit de reis naar het Moederland aanvaard heeft.

Maandagmorgen is de HoogEd. Gestr. Heer Gouverneur onzer kolonie per *Gouverneur Van den Brandhof* naar Bonaire vertrokken tot het houden eener inspectiereis. ZHEG. was vergezeld van zijn zoontje, den adjudant-luitenant ZIMMERMAN en den Heer STATIUS MULLER.

Mgr. J. J. A. VAN BAARS had zijn vormreis naar hetzelfde eiland van Vrijdag tot Maandag uitgesteld, na het vriendelijke aanbod van Zijn Exc. om van dezelfde reisgelegenheid gebruik te maken.

Ayudad á la Naturaleza.

La tierna infancia, los niños que crecen, necesitan buen alimento, muy raras veces medicina. Si no les prueba el alimento, algo pasa. Hay que prestarles una ligera ayuda para que la maquinaria digestiva funcione debidamente.

LA EMULSION DE SCOTT

DE
Aceite de Hígado de Bacalao
CON
Hipofosfitos de Cal y de Sosa.

allanará, por lo general, esta dificultad.

Si se vierte de una cuarta parte á una mitad de una cucharadita en la mamadera del niño tres ó cuatro veces al día, se notará una mejora muy marcada. Para los niños mayores, de media cucharadita á una cucharadita, disueltas en la leche, si se desea, bastarán para demostrar sus grandes propiedades nutritivas. Si la leche de la madre no nutre al niño, aquella necesita la Emulsión. Sus efectos se notarán inmediatamente, lo mismo en la madre como en el niño.

SCOTT & BOWNE, Quilmes, New York.

Exijase la legítima de Scott con el envoltorio completo en que aparece la contrasena del pescador que lleva sobre los hombros un gran bacalao.

Volgens publikatie van den agent van de Italiaansche stoomvaartlijn *La Veloce* heeft het stoomschip *Venezuela*, den 1sten dezer uit Genua vertrokken, op de kust van Marseille averij gekregen, zoodat passagiers en goederen op de Spaansche boot *Manuel Calvo* moesten worden overgeladen.

Deze boot was den 8sten dezer uit Genua vertrokken.

Van dezelfde Italiaansche lijn zal nu de *Centro América* den 1sten Augustus uit Genua vertrekken.

Ongelukken.

Tengevolge van den hevigen wind, sloeg Vrijdagmorgen van de vorige week een visschersboot om op weg naar Klein-Curaçao.

Van de twee visschers, vader en zoon, verdrong de eerste. De zoon, een jongen van 15 jaar, werd na urenlang zwemmen, door een andere visschersschuitje opgenomen en hier aan wal gebracht.

Armoede en Bedeeeling.

Aan de districtmeesters van het

benedendistrict is de beschikking over f 30.— 's maands gegeven om deze in overleg met de Zeereerw. Heeren Pastoors aan de noodlijdende bevolking in levensmiddelen uit te delen.

Het is iets. Doch men kan best begripen, dat 10 Gld. 's maands of ± 30 cents daags voor elk der drie pastoors van het 5de district, om daarvan bedeeeling te geven in levensmiddelen aan een bevolking, die doodarm, uitgeput, en geheel zonder verdiensten is, eigenlijk niet veel meer is dan een druppel in den Oceaan.

Wij willen hopen, dat er spoedig overvloedige regens vallen, die de werkzaamheden op de plantages mogelijk maken, en den armen man in staat stellen een klein dagloon te verdienen. Anders vreezen wij, dat een meer afdoende hulp strikt noodzakelijk zal blijken.

Bonaire.

Door den sterken stroom en veel tegenwind vertraagd, kwam de *Gouverneur van den Brandhof* eerst Dinsdagmorgen 8 uur te Bonaire aan den wal. Alles had een feestelijk aanzien. Van de voor anker liggende barken en alle openbare en vele particuliere huizen wapperde de Hollandsche driekleur.

Hoogstwaarschijnlijk is het doel van des Gouverneurs reis persoonlijk de werkzaamheden, volgens het rapport der Commissie van Werkverschaffing ondernomen, in oogenschouw te nemen. Op verschillende plaatsen werden putten gegraven of reservoires aangelegd of schoongemaakt, om in de toekomst zulk een algemeen gebrek aan water, als nu de arme bevolking drukt, zooveel mogelijk te voorkomen.

Reeds Dinsdagnamiddag maakte de Gouverneur, vergezeld van den Gezaghebber, per rijtuig een tochtje in de omstreken van Kralendijk en den volgende morgen reed hij met zijn gezelschap naar Washikéma. Rincon zal ook bezocht worden. Het hooge gezelschap hoopt a. s. Maandagmorgen van hier te vertrekken.

—De nieuwe put op Rincon, dicht bij de kom der gemeente gelegen is reeds 4 meter diep gegraven, maar de rots of kleilaag is thans zoo hard, dat men aanvraag heeft gedaan verder met dynamiet den grond te bewerken.

Wij hopen, dat veel menschen thans flink werk mogen hebben en wat geld verdienen en later in bezit mogen mogen komen van voldoende drinkbaar water.

—Bonaire begint modern te worden; een tamelijk ruim houten huis stond volgens het oordeel van zijn eigenaar te dicht bij den grooten weg en niet in de goede richting. Hij riep eenige krachtige mannen bijeen, die gezamenlijk de steunpalen uit den grond trokken en het geheele huis zonder af te breken, een eind verder plaatsten en tevens in een betere richting.

—Door gebrek aan regen staan de enkele regenbakken van de stad reeds leeg en moet ook de meer goede bevolking beginnen met putwater te drinken, dat van Guanapa wordt aangevoerd. Wanneer er niet spoedig overvloedig regen valt, is de ellende niet te overzien.

—Dezer dagen moet hier de keuze plaats vinden van een nieuwen landraad. De kandidaten zijn de Heeren J. BODENBURG HELLMUND en H. HERRERA. Door bijzondere omstandigheden zal aan deze stemming dezer keer veel meer deelgenomen worden als tot nog toe bij dergelijke gelegenheden het geval was. De strijd zal levendig zijn.

St. Eustatius.

De heer J. G. van Grol, gezaghebber van St. Eustatius, zal op dit eiland een Nederlandsche bibliotheek oprichten. Hij heeft daarvoor den steun gevraagd van het Algemeen Nederlandsch Verbond en de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. Deze hebben zich met elkaar verstaan en door vriendelijke tusschenkomst van dr. Greshoff, directeur van het koloniaal museum te Haarlem, wordt deze maand een kist met boeken naar St. Eustatius gezonden.

Maandag 22 Juni is het Kamerlid H. Van Kol naar Nederland vertrokken. Naar gezegd wordt, zal hij einde dezes jaars nogmaals naar Suriname een bezoek brengen en dan langeren tijd aldaar vertoeven.

— In de *Memorie van Antwoord* op de Koloniale Begroting voor 1904 voor Suriname komt ook het volgende voor:

Art. 66 en 67. De uitgesproken hoop, dat het zal mogen gelukken een voor zijne taak berekenende inspecteur van den landbouw te vinden, is verwezenlijkt.

De deskundige, dien de Regeering het geschikt acht voor de vervulling van het ambt van Inspecteur van den Landbouw voor *West-Indië* heeft de noodzakelijkheid aangetoond dat hem een assistent worde toegevoegd.

Zonder zoodanige hulp durft hij de hem toegedachte betrekking niet aanvaarden.

In verband hiermede is een post van f3500,— op de begroting gebracht voor traktement van een landbouw-assistent.

Buitenland.

Servië. — De lezingen over de afschuwelijke moorden in den konak van Belgrado liepen tot dusverre nogal uiteen. De speciale correspondent van de *Times* heeft thans, na vele personen ondervraagd te hebben, in een relaas de ware toedracht der gebeurtenissen samengevat. Ofschoon sommige bijzonderheden alleen aan de moordenaars zelve bekend kunnen zijn, die ze wellicht liever niet mededeelen, mag men wel aannemen, dat dit verslag de meest juiste lezing geeft van de droevige gebeurtenis.

Tusschen de 200 en 250 officieren waren in het komplot betrokken. De regimenten zouden gehoorzamen. Des nachts zou men den konak binnen dringen, waar de militaire wacht tot aan het huwelijk van den koning betrokken werd door gewone troepen van het garnizoen. Sedert de komst van Draga in het paleis had de koning zich echter omringd van keurtroepen, lijfwachten te voet en te paard. Nuttelooze voorzorg.

In den avond van Woensdag verbeidden de officieren het gunstige oogenblik in hun club. Men drinkt, men drinkt veel, men wordt opgewonden en zingt, spottenderwijs, liederen ter eere van den koning en de koningin.

Eenige minuten vóór twee uur in den nacht gaan de officieren naar de kazernes om hunne manschappen te halen. Luitenant-kolonel Misjitsj en kapitein Luca Lazarewitsj zijn blijkbaar de aanvoerders. Het koninklijk paleis wordt in alle stilte omsingeld door het 6e reg. infanterie, eenige detachementen van het 7e en 8e, de officieren van den hoofdcursus der militaire school en drie batterijen van het 4e reg. artillerie. Men laat de troepen op eenigen afstand en 40 officieren vertoonen zich aan een der hekken van het paleis.

Door de eerste deur hebben de saamgezworenen gemakkelijk toegang; zij was door de medeplichtigen onder de in het paleis dienstdoende militairen opengelaten. Door een tweede deur zou, volgens afspraak, de tweede adjudant des konings, kolonel Naumovitsj, de rogenooten binnenlaten. Naumovitsj is een van de twee officieren, die voor de veiligheid van den koning en de koningin moeten waken, maar die beloofd heeft hen te zullen verraden. Maar aan de tweede deur komende, vinden de officieren Naumovitsj niet. Men denkt dat hij slaapt. Wachten wil men niet. Zij halen dynamietpatronen voor den dag en leggen er een onder de deur van het wachthuis. Het dynamiet maakt meer leven, dan dat het schade aanricht. Naumovitsj komt nu op het leven aanloopen. Een tweede patroon vernielt de poort en..... dood Naumo-

vitsj. De ontrouwe dienaar des konings wordt aldus het eerste slachtoffer van den aanslag, dien hij zelf heeft voorbereid.

Met hem snelde ook kapitein Milkovitsj, schoonzoon van den president van den ministerraad, het portaal in, komende uit een langwerpig vertrek, waar de wacht verblijf houdt. Hij vuurt op de saamgezworenen, kwetst een der officieren en valt, door verscheiden kogels getroffen, dood neer.

Het paleis is in volslagen duisternis gehuld. De dynamiet-ontploffingen hebben de elektrische geleiding verbroken. Twee of drie officieren hebben kaarsen, anderen loopen den konnak uit, om ze in de buurt te halen. Een vrouw, door een officier uit haar slaap gewekt, geeft hem een bijl en een pak kaarsen. De saamgezworenen verzamelen zich in het portaal. Zij kunnen niet meer terug. Er is bloed gestort. Met den schrik op het gelaat komt de eerste adjudant, Lazar Petrovitsj, op hen toelopen. En daarboven zijn de koning en de koningin ontwaakt en hebben alles begrepen.

De saamgezworenen eischen van Petrovitsj, dat hij hen naar de kamer van den koning zal brengen. Hij onderhandelt, wil tijd winnen. Maar de officieren laten zich niet van hun plan afbrengen. Het flauwe licht van de kaarsen wijst den saamgezworenen den weg langs de groote trap naar de salons van de eerste verdieping. De bijlen en sabels hakken in 't voorbijgaan in de salonmeubelen. De woede van de moordenaars, voortjend in het donker, ternauwernood verbroken door de spookachtig opflikkerende kaarsvlammen, koelt zich al vast op de levenloze voorwerpen. Petrovitsj wordt voortgeduwd, geslagen en geschopt, tot den drempel van het slaapvertrek des konings, waar men den ongelukkige neervelt. En de koning en de koningin, die de knallen hebben gehoord van het dynamiet, het geloop van de officieren in het voorhal, de eerste schoten, het gestommel op de trap, het kinderachtig takelgans tegen stoelen en meubels — de koning en de koningin hebben, als laatste waarschuwing, den doodstrijd van Petrovitsj gehoord.

De deur van het koninklijk slaapvertrek bezwijkt onder de bijlagen. Het bed is leeg, de kamer is leeg. De moordenaars slaken een kreet van teleurstelling. Zou hun prooi ontvlucht zijn? Zij zoeken, speuren met kaarsen onder bed, doorzoeken de donkere hoeken en tasten langs de wanden. Een oogenblik heerscht er een angstig stilzwijgen, maar een vreugdekreet wordt geslaakt: achter een gordijn, achter in de kamer, tegenover het bed, heeft een officier een verborgen deur ontdekt. Het is een soort van insteekkamertje met toiletkasten van de koningin. In den linkerhoek staren de koning en Draga hun moordenaars aan. Zij zijn in hun nachtgewaad. Er is geen plaats voor de veertig officieren en hun slachtoffers. Maar de zes of acht voorsten kunnen het alleen wel af. Alexander en Draga zullen nog eenige oogenblikken leven, want bijna alle kaarsen zijn uitgedoofd. Men steekt nieuwe kaarsen aan. Dan knallen de schoten en de sabels houwen in het vleesch.....

Er zijn drie ramen in het vertrek, waar de dynastie der Obrenovitsj sterft. Draga heeft de half gesloten blinden opengestooten en schreeuwt: „hulp!“ De kreet verliest zich in den nacht. De koning heeft zich voor haar geplaatst en roept den moordenaars toe: „Men late mij sterven met Draga in mijn armen.“ Zij vallen. Bij de lijkschouwing zou blijken, dat alle slagen hem in het gelaat hadden getroffen. De koningin ligt uitgestrekt voor haar kleerkaas, een schril contrast met de boven haar in keurige orde hangende staatsie-toiletten.

Door het open venster worden de beide lijken in den tuin geworpen. Zij blijven daar liggen, tot men het overige moordwerk aan de twee broeders van de koningin en aan de ministers heeft verricht.

De dag breekt aan. Het lijk van

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Zulia	Philad.	March.	Caracas	Zulia	March.
Vertrekt van New-YORK.....	Juli 4	Juli 11	Juli 18	Juli 25	Aug. 1	Aug. 8
Komt aan te SAN JUAN.....	16	16	16	30	14	18
Vertrekt van ".....	17	17	17	31	15	19
Doet CURAÇAO aan.....	19	19	19	Aug. 2	16	20
Komt aan te LA GUAYRA.....	11	20	26	8	8	17
Vertrekt van ".....	12	22	26	5	9	19
Komt aan te Pto. CABELLO.....	23	23	23	6	20	21
Vertrekt van ".....	24	24	24	7	21	22
Komt aan te CURAÇAO.....	13	25	27	8	10	23
Vertrekt van ".....	19	27	28	10	16	24
Doet LA GUAYRA aan.....	20	28	28	10	17	24
" SAN JUAN ".....	1	1	1	15	26	26
Komt aan te New-YORK.....	27	Aug. 6	Aug. 8	20	24	31

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	Merida	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Juli 13	Juli 20	Juli 27	Aug. 3	Aug. 10	Aug. 17
Komt aan te MARACAIBO.....	14	21	28	4	11	18
Vertrekt van ".....	18	24	31	7	15	21
Komt aan te CURAÇAO.....	19	25	Aug. 1	8	16	22

den koning en dat van de koningin worden beneden in een lang vertrek neergelegd. Daarboven zijn de nieuwe ministers vergaderd, met het wachtwoord: de koning is dood..... kome de pretendent. Een militair muziekkorps stelt zich ten zes uur in den morgen voor den konak op. Het speelt de vrolijkste nummers van zijn repertoire: een „allegro“, een „pas redoublé“, een „mazurka“, moeten de Serviërs bij hun ontwaken wat opvroolijken. Courantenjongens loopen door de straten met het „nieuws“. Bulletins worden aangeplakt. Eenivlaggen verschijnen aan de balkons. Van rouw geen spoor.

— Nu de eerste ontzetting over de misdaad van Belgrado wat bedaard is, openbaart zich een diep gevoel van verachting jegens het Servische leger. Wat mannen waren dat die officieren — die van hunne manschappen gehoorzaamheid en discipline vergen en zelf hun hoogsten bevelhebber in dronken tuchteloozheid neervellen; — mannen, die de orde moeten helpen handhaven en zelve de rechtsorde in haar grondvesten schokken; — mannen, die den eed van trouw aan hun koning onder het vaandel hebben afgelegd, hun degen krachtens de van hem verkregen benoeming aanvaarden, en dan behalve bravi en sluipmoordenaars, meenedigen worden?

Voor al in Oostenrijk openbaar zich de afschuw tegen het Servische officierenkorps thans op ondubbelzinnige wijze. De positie van den militairen attaché bij het Servische gezantschap te Weenen en van de Servische officieren die hun opleiding ontvangen in het Oostenrijksche leger, zal bepaald onhoudbaar worden, daarde Oostenrijksche officieren hen gewoonweg in de gezelschapskringen „boycotten“, hen, waar de dienst zulks onvermijdelijk maakt, slechts met gedwongen, koude hoffelijkheid bejegenen en hen, als hadden zij zulks onderling afgesproken, geen van allen de hand reiken.

Ook van elders komen dergelijke bewijzen van afkeer. De Italiaansche officieren, die Servische ridderorden droegen, hebben huone decoratiën aan de regeering te Belgrado teruggezonden.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

SENCILLEZ Y SINCERIDAD — Ambas cosas se encuentran en el siguiente testimonio del Dr. Ramón Aveledo Urbaneja:

“Varias veces he usado con buen éxito la Emulsión de Scott, no teniendo que arrepentirme de su empleo. Gracias a ella, he visto a muchos enfermos reponerse, sobre todo a los escrofulosos y convalecientes de graves enfermedades. Como constituyente, es una buena preparación.”

Advertentien.

Sigaren!

DE LANNOY & Co. (Botica Central) hebben steeds voorhanden een ruim assortiment sigaren van diverse merken, waaronder het zoo algemeen gewilde merk Odalisca (echt!!!).

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK, U. S. A.

De Venta Por Las Ferreterías y Almacenes de Viveros.

Fotografia Soubllette.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos a sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos e ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.